

קצות החושן סימן שצ (א) ונתגלגל למקום אחר. בפרק כיצד הרגל (ב"ק יז, ב) בעי רבא דרסה על הכלי ולא שברו ונתגלגל למקום אחר ונשבר מהו, בתר מעיקרא אזלינן וגופיה הוא, או דלמא בתר תבר מנא אזלינן וצרורות ניהו, תיפשוט ליה מדרבה דאמר רבה זרק כלי מראש הגג ובא אחר ושברו במקל פטור דאמרין מנא תבירא תבר כו'. וכתבו תוס' (ד"ה זרק) ז"ל, ונראה דאם זרק אבן או חץ [על הכלין] ובא אחר ושברו דפשיטא דחייב ולא שייך כאן מנא תבירא תבר, דאי אזלינן נמי הכא בתר מעיקרא לא משכחת בצרורות חצי זק, וסברא פשוטה היא לחלק בין זורק אבן לזורק כלי עצמו עכ"ל.

אמנם מדברי הרא"ש נראה דגם בזרק חץ אזלינן בתר מעיקרא, שכתב בפרק כיצד הרגל (סי' ב') גבי התיזה ברה"ר והזיקה ברה"י חייב ז"ל, ואף על גב דגבי דרסה על הכלי ונתגלגל למקום אחר ונשבר אסיקנא לעיל כרבה דבתר מעיקרא אזלינן, הכא לא אזלינן בתר מעיקרא אלא אחר המקום שנעשה בו הנזק דגלי קרא ברגל ובער בשדה אחר (שמות כב, ד) והביעור היה בחצר הניזק עכ"ל. ואי נימא לחלק בין זרק חץ לזרק כלי א"כ מאי קשיא ליה מדרבה דהא התם התיזה ברה"ר דאינו אלא צרורות והו"ל זורק חץ, אלא ודאי דהרא"ש אינו מחלק בין זורק חץ לזורק כלי....

וכן משמע מדברי הנ"י פרק כיצד הרגל (י, א בדפי הרי"ף) גבי אשו משום חציו ז"ל, ואי קשיא לך א"כ היכי שרינן עם חשיכה להדליק את הנרות כו', לא קשיא שהרי חיובו משום חציו כזורק החץ שבשעה שיצא החץ מתחת ידו באותו שעה נעשה הכל ולא חשבינן ליה מעשה דמכאן ולהבא, דא"כ הו"ל למיפטריה דאנוס הוא כו', וה"נ אם מת קודם שהספיק להדליק את הגדיש ודאי משנת]לם ניזק מאחריות נכסיו דהא קרי כאן כי תצא אש (שמות כב, ה) כו', אלא כמאן דאדליק מעיקרא ע"ש. ומשמע מזה דגבי חץ נמי הו"ל כאילו אתעבד מעשה.

חיוב כתובה

כתובות דף פא ע"א. האחרונים מקשים דיש סתירות בחיוב כתובה, דמכמה דוכתי מוכח דלא נתנה כתובה לגבות מחיים היינו רק דלא נתנה לגבות אבל החיוב חל מיד עם הנשואין, ומכמה דוכתי מוכח דגם החיוב אינו חל אלא אחרי גרושין או מיתה ולא מחיים. ואמר הגר"ח זצ"ל דחיוב כתובה הוא כגדר חוב על חוב דבאמת נתחייב מיד עם הנשואין אבל אינו חיוב ממונן אלא חיוב של חוב והחיוב ממונן ממש אינו מחיים, ודו"ק.

חיוב
כ"ה
א
ה"ל

מלחמת ה' מסכת בבא קמא דף יא עמוד ב... ועכשיו לפי הסברא הזו אנו תמהין עליו ז"ל במה שכתב בההיא דתרנגולין שהיו מחטטים בחבל דלי והוא דקא אזיל מיניה מיניה דאלמא בתר תבר מנא אזלינן ונראה שלא הורה רבינו ז"ל לפסוק כמאן דפשיטא ליה היכא דקמאי פשיטא להו ובתראי מיבעיא להו דהא מיתחזי דלא קבלוה מיניהו וכיון דאינהו לא קבלוה אף על גב דשמיע להו אנן נמי מידי ספיקא לא נפקי'... והרי זה נכון וברור בענין הפסק הזה ויש דרך אחרת בפ"י זו השמועה בעצמה והוא שנפרש ונאמר דרבה בתר בסוף אזיל והא דקאמר' בגמ' ותפשוט ליה מדרבה הכי פירושא תפשוט דבתר בסוף אזלינן מדאמר רבה ובא אחר ושברו במקל פטור ולא אמר הראשון חייב דאי ס"ד בתר מעיקרא אזיל הל"ל הראשון חייב ואשמועינן רבותא ולא לימא דשני פטור דשני אפי' אזלת בתר בסוף פטור כיון שסופו להשבר ואין לו דמים עכשיו אלא ודאי מדאיצטריכא ליה פטורא דשני ש"מ דראשון נמי פטור דבתר בסוף אזלינן וזו קשה לדברי רבינו שלמה ומקצת המפרשים ז"ל שאמרו דמדרבה שמעינן דבתר מעיקרא אזלינן דהא אפי' אזלת בתר בסוף פטור שאין לו דמים לזה ומה ישלם

רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק ז הלכה יב

הזורק כלי מראש הגג לארץ ולא היה תחתיו כלים וקדם אחר ושברו במקל כשהוא באויר קודם שיגיע לארץ, הרי זה הראשון ט פטור שלא שבר אלא כלי שסופו להשבר מיד בודאי ונמצא כשובר כלי שבור ואין זה כגורם, וכן כל כיוצא בזה פטור.

הזורק כלי מראש הגג לארץ ולא היה תחתיו כלים וקדם אחר ושברו במקל כשהוא באויר קודם שיגיע לארץ, הרי זה האחר ט פטור שלא שבר אלא כלי שסופו להשבר מיד בודאי ונמצא כשובר כלי שבור ואין זה כגורם, וכן כל כיוצא בזה פטור.

רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ב הלכה יד היו מחטטין בחבל דלי ונפסק החבל ונשבר הדלי משלמין נזק שלם והוא שנתגלגל הדלי מחמתן עד שנפל ונשבר, ואם היה על החבל אוכל ובעת אכילתן פסקוהו משלם גם על החבל נזק שלם. +/ההשגת הראב"ד/ היו מחטטין ונפסק החבל ונשבר הדלי משלמין נזק שלם. א"א לא נהיר ולא בהיר ולא צהיר דהא דמקשינן בגמרא /בבא קמא/ (יח) והא חבל משונה הוא אגופה דברייתא קא מקשי +.

רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק ז הלכה ז כל הגורם להזיק ממון חבירו ג חייב לשלם נזק שלם מן היפה שבנכסיו כשאר המזיקין, אף על פי שאינו הוא המזיק זה הנזק עצמו באחרונה הואיל והוא הגורם הראשון חייב. כיצד, הזורק כלי שלו מראש הגג על גבי כרים וכסתות ובא אחר וקדם וסלק את הכרים מעל הארץ ונחבט הכלי בארץ ונשבר ד חייב נזק שלם כאילו שברו בידו, שסלוק הכרים והכסתות גרם לו שישבר, וכן כל כיוצא בזה. +/ההשגת הראב"ד/ שסלוק הכרים והכסתות גרם לו שישבר וכן כל כיוצא בזה. א"א הרב פסק כן משום דדיינין דינא דגרמי ואין הכל מודין לו לפי שלא עשה בכלי שום מעשה+.

רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק ז הלכה ח הזורק כלי של חברו מראש הגג על גבי כרים וכסתות של בעל הכלי וקדם בעל הכלי והסיר הכרים הזורק חייב שזריקתו היא הגורם הראשון לשבירת הכלי, ואם קדם אחר וסלקן שניהן חייבין הזורק והמסלק ששניהם גרמו לאבד ממונו של זה. +/השגת הראב"ד/ הזורק כלי וכו' הזורק חייב. א"א לא ראיתי שיבוש כזה והזורק לעולם פטור דפסיקי גיריה והמסלק אם הוא כדברי הרב חייב ואם כדברי אחרים פטור כדכתיבנא+.

חידושי הרשב"א מסכת בבא קמא דף יח עמוד א

א"ר ביבי בר אביי דקא אזיל דלי מיניה מיניה. הרב אלפסי ז"ל כתב ההיא דרבא דאמר זרק כלי מראש הגג ובא אחר ושברו פטור דאלמא כותיה פסק דבתר מעיקרא אזלינן, והוא ז"ל פסק ג"כ כי הא דרב ביבי דאוקי הא דדלי בדאזיל מיניה מיניה דאלמא בתר תבר מנא אזלינן, וקשיין אהדדי, ונ"ל שהרב ז"ל פי' דהא דרב ביבי לאו לדחייה בעלמא אמרה אלא בדוקא אמרה דאם איתא הול"ל אמר רב ביבי בר אביי לא דקאזיל מיניה מיניה, ומשום דכל שאינו נוגע בדלי אלא שמחטט בחבל שמאוס בלישה ומתוך כך נפסק החבל ונשבר הדלי אי אפשר לשלם נזק שלם על הדלי דכל שאינו פועל בגופו אינו אלא כצורות, וכיון דקתני משלם נזק שלם ע"כ דגופו נגע בגופו של כלי והלכך בדאזיל מיניה מיניה הוא. אלא דאכתי קשה למה ליה למימר דאזיל מיניה מיניה לימא דאזיל מיניה ותו לא, דמיניה מיניה משמע דהוא דוחפו עד שנשבר, ושמא עיקרא דמלתא דאזיל מיניה הוא ולא שחטט בחבל בלבד, ומשום דבעלמא אמרינן כי האי לישנא דאזיל מיניה מיניה וכדאמרינן התם בשלהי ר' ישמעאל דע"ז אמר נמי הכא, ובספרים רבים מצאתי דלא גרסינן מיני' מיני' אלא דאזיל מיניה והיא גירסא ישרה לפי פסק הרב ז"ל.